

Fajerwerki

zasady bezpiecznego używania
wyrobów pirotechnicznych widowiskowych

Ostrożnie z fajerwerkami!

Co to są fajerwerki?

Fajerwerki (tzw. wyroby pirotechniczne widowiskowe) to jeden z rodzajów wyrobów pirotechnicznych, który służy do celów rozrywkowych i jest przeznaczony dla konsumentów. Zawierają materiał bądź mieszaninę materiałów pirotechnicznych, będących jedną z odmian materiałów wybuchowych, przewidzianych do wytwarzania efektów świetlnych i dźwiękowych.

Ze względu na zawartość materiałów wybuchowych każdy wyrób pirotechniczny, który jest nieodpowiednio używany, może być niebezpieczny!

Na terenie Unii Europejskiej corocznie dochodzi do kilkuset wypadków związanych z użyciem wyrobów pirotechnicznych¹. Zdarzają się również wypadki śmiertelne.

Przyczyną większości wypadków jest nieumiejętne obchodzenie się z fajerwerkami i nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa. Najczęstsze obrażenia to **oparzenia i skaleczenia**:

- głowy, w tym urazy oczu, łącznie z utratą wzroku,
- rąk, w tym silne oparzenia i głębokie rany, a nawet urwane palce,

Głośny huk petard może powodować uszkodzenia słuchu.

Wypadki mają miejsce zwłaszcza podczas odpalania baterii, rakiet i petard.

Jeśli chcesz uniknąć przykrych zdarzeń i bawić się bezpiecznie, UOKiK i Policja przestrzegają:

- **Nigdy nie pochylaj się nad odpalnymi wyrobami**, a unikniesz strzału w twarz (w Europie odnotowano ofiary śmiertelne takich zdarzeń). Odpalaj fajerwerki, stojąc z boku i trzymając źródło ognia w wyciągniętej ręce.
- **Zawsze zachowuj bezpieczną odległość** - jest ona podana w instrukcji obsługi. Oddal się od wyrobu natychmiast po jego odpaleniu - uchroni cię to przed uderzeniem elementami wyrzucanymi przez wyrób, oparzeniem czy ogłuszeniem.
- Petard, baterii, rakiet, fontann i innych wyrobów klasy 3² używaj wyłącznie na dużych otwartych przestrzeniach. Sprawdź, czy w pobliżu nie znajdują się drzewa czy linie energetyczne, a zapobiegiesz groźnym pożarom.
- **Nie wracaj do wyrobu, który nie zadziałał! Nigdy nie odpalaj go ponownie!** Oczekaj co najmniej 15 minut i umieść go w wiadrze z wodą. Nie podchodź wcześniej - jeśli wyrób zadziała z opóźnieniem uderzy prosto w ciebie.

¹ Źródło: opracowanie własne UOKiK na podstawie danych przekazanych przez państwa UE.

² Informacja nt. klas fajerwerków w dalszej części ulotki.

- **Nigdy nie rzucaj petard** - możesz w kogoś trafić. **Nie odpalaj ich z ręki** - możesz stracić palce. Petardy lontowe odpalamy po położeniu na ziemi, draskowe odkładamy na ziemię natychmiast po odpaleniu.
- **Wyroby odpalaj pojedynczo.** Nigdy kilka jednocześnie!
- Uważaj na zimne ognie - pręt nagrzewa się do temperatury 650°C. Najlepiej odłóż go do pojemnika z wodą.
- **Patyk w rakiemie nie służy do trzymania ani wbijania w ziemię!** Jest on wyłącznie stabilizatorem lotu. Rakiety należy odpalać z rur (najlepiej z grubej tektury) zagłębionych w ziemi bądź przytwierdzonych tak, by nie mogły się przewrócić. Należy unikać używania do tego celu butelek.
- Nie trzymaj fajerwerków w kieszeniach. Nawet tych najmniejszych. Mogą tam wybuchnąć.
- Używaj okularów ochronnych - zapobiegiesz urazom oczu.

Powyższe wskazówki i ostrzeżenia znajdują się również na opakowaniach fajerwerków. Dla każdego z typów wyrobów stosuje się ostrzeżenia stosowne do zagrożeń, **dlatego zawsze czytaj instrukcję obsługi i bezwzględnie przestrzegaj jej zaleceń!** Nie czytaj instrukcji 5 minut przed północą. Zrób to wcześniej - już w ciągu dnia przygotuj miejsce do odpalania fajerwerków (zwłaszcza raket).

Pamiętaj, że niewłaściwie użytkując wyroby pirotechniczne, popełniasz wykroczenie!

Możesz zostać ukarany na podstawie:

- art. 51 k.w.³ - zakłócenie spokoju, porządku, spoczynku nocnego; sankcje: areszt od 5 do 30 dni, ograniczenie wolności (1 miesiąc) albo grzywna od 20 do 5000 zł;
- art. 82 k.w. - nieostrożne obchodzenie się z ogniem lub naruszanie przepisów przeciwpożarowych; sankcje: areszt od 5 do 30 dni, grzywna od 20 do 5000 zł albo nagana;
- art. 83 k.w. - nieostrożne obchodzenie się z materiałami wybuchowymi, łatwo zapalnymi, wykraczanie przeciwko przepisom o wyrobie, sprzedaży, przechowywaniu, używaniu lub przewożeniu takich materiałów; sankcje: areszt od 5 do 30 dni, grzywna od 20 do 5000 zł albo nagana.

Jak kupować wyroby pirotechniczne?

- Kupuj wyłącznie od zaufanych sprzedawców.
- Na wyrobie powinna znajdować się **instrukcja obsługi w języku polskim** i następujące dane:
  - nazwa i adres producenta lub importera,
  - określenie typu wyrobu (np. bateria, petarda, rakietka),
  - klasa wyrobu (kl. 1, 2 lub 3)
  - ostrzeżenia.

³ Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2013 r. poz. 482, ze zm.)

- **Sprawdź czy produkt nie jest uszkodzony.** Obudowa wyrobu nie może posiadać żadnych wad mechanicznych (pęknięcia, rozdarcia, wgniecenia, wybrzuszenia). Z wyrobu nie może wysypywać się materiał pirotechniczny.
- **Wyroby pirotechniczne mogą być sprzedawane wyłącznie osobom pełnoletnim!** Pamiętaj, że „*kto sprzedaje wyroby pirotechniczne osobom niepełnoletnim podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2*”⁴.
- Nabywanie, przechowywanie lub używanie wyrobów pirotechnicznych widowiskowych klasy 1, 2 i 3 nie wymaga uzyskania pozwolenia⁵.
- Obrót tymi wyrobami może się odbywać w pomieszczeniach sklepowych, magazynowych, na zapleczach, ale też w pomieszczeniach sprzedaży doraźnej⁶. Sprzedaż w pomieszczeniach sprzedaży doraźnej może być prowadzona nie dłużej niż 21 dni w roku. Mogą się tam znajdować wyłącznie wyroby pirotechniczne klas 1-3 w ilości do 300 kg brutto. Pomieszczenia takie można lokalizować w tymczasowych obiektach budowlanych w rozumieniu prawa budowlanego (np. na bazarach czy targowiskach), o ile spełniają wymogi określone w rozporządzeniu⁷.

Najpopularniejsze typy wyrobów pirotechnicznych

Rozróżniamy 3 klasy wyrobów pirotechnicznych przeznaczonych dla konsumentów⁸:

- **KLASA 1:** wyroby, które podczas działania charakteryzują się **bardzo niskim stopniem zagrożenia życia i zdrowia** ludzi oraz mienia i środowiska, a także **nieistotnym poziomem hałasu**, przeznaczone do użytku w budynkach oraz na zewnątrz budynków;
- **KLASA 2:** wyroby, które podczas działania charakteryzują się **niskim stopniem zagrożenia życia i zdrowia** ludzi oraz mienia i środowiska, a także **niskim poziomem hałasu**, przeznaczone do użytku na zewnątrz budynków;
- **KLASA 3:** wyroby, które podczas działania charakteryzują się **średnim stopniem zagrożenia życia i zdrowia** ludzi oraz mienia i środowiska, a także **nieszkodliwym dla zdrowia ludzi poziomem hałasu**, przeznaczone do użytku wyłącznie na zewnątrz, na dużych, otwartych przestrzeniach.

⁴ Art. 37 ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz. U. z 2012 r., poz. 1017, ze zm.)

⁵ Art. 9 ust. 2 ustawy z 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. z 2012 r. poz. 1329, ze zm.)

⁶ Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 lipca 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy produkcji, transporcie wewnątrzzakładowym oraz obrocie materiałów wybuchowych, w tym wyrobów pirotechnicznych (Dz. U. Nr 163, poz. 1577, ze zm.)

⁷ jw.

⁸ Wśród wyrobów pirotechnicznych widowiskowych wyróżnia się również wyroby 4 klasy, jednak są one przeznaczone wyłącznie dla osób z wiedzą specjalistyczną posiadających odpowiednie uprawnienia.

Nazwa typu	Przykład	Opis
petardy		Głównym efektem jest huk, czasami również błysk. Odpalane po położeniu na gruncie. W przypadku petardy z główką tarciovą petardę należy położyć na gruncie tuż po odpaleniu. Petard nie wolno rzucać!
trzaskające kulki		Odpalane po położeniu na gruncie. Emitują trzaskające iskry.
fontanny		Emitują iskry i płomienie. Należą do nich popularne fontanny tortowe.
zimne ognie		Emitują iskry. Uważaj na rozgrzany pręt! Zaraz po zgaśnięciu może mieć temperaturę 650 °C. Najlepiej odłóż go do wiadra z zimną wodą.
rakiety		Wystrzelane ze specjalnych rur - wyrzutni, wznoszą się w powietrze i na określonej wysokości wytwarzają efekty wizualne, którym mogą towarzyszyć efekty dźwiękowe. Patyk jest stabilizatorem lotu. Nie służy do trzymania ani wbijania w ziemię!
rzymskie ognie		Mocowane do słupka lub zagłębiane w gruncie, po odpaleniu następuje wyrzut modułów pirotechnicznych, wytwarzających na określonej wysokości serie efektów wizualnych, którym mogą towarzyszyć efekty

		dźwiękowe.
strzelające kulki		Po rzuceniu na twardą powierzchnię następuje huk. Nie noś kulek w kieszeni. Nigdy nie rzucaj w pobliżu ludzi bądź zwierząt.
wyrzutnie rurowe		Mocowane do słupka zagłębiane w gruncie bądź ustawiane na płaskim gruncie. Po odpaleniu następuje wyrzut pojedynczego modułu pirotechnicznego wytwarzającego na określonej wysokości efekt wizualny, czasami również dźwiękowy.
baterie		Zestaw zawierający kilka elementów tego samego typu, z jednym bądź dwoma lontami. Najbardziej popularne są baterie wyrzutni rurowych.

Organy kontroli i zgłaszanie nieprawidłowości:

Kontrole wyrobów pirotechnicznych prowadzi **Inspekcja Handlowa**. Informacje o wyrobach niespełniających wymagań można kierować do Wojewódzkich Inspektoratów Inspekcji Handlowej⁹ bądź do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, na adres: dnr@uokik.gov.pl.

Przypadki sprzedaży wyrobów pirotechnicznych nieletnim, niewłaściwego użytkowania wyrobów czy naruszania przepisów dotyczących punktów sprzedaży należy zgłaszać **Policji pod numerem 997**.

Wyroby pirotechniczne przywożone z państw trzecich podlegają kontroli ze strony **Służby Celnej**. Służba Celna chroni konsumentów poprzez nadzór nad bezpieczeństwem produktów importowanych na obszar UE. W przypadku nie spełniania wymagań unijnych nie są one dopuszczane do obrotu (mogą zostać cofnięte lub zniszczone).

⁹ Adresy znajdują się na stronie www.uokik.gov.pl w zakładce Konsument/Instytucje konsumenckie/Ważne adresy